

เมื่อข้าพเจ้าไปเป็นเสรีไทย

โดย ไกรวิทย์ ชิตทอง*

ก่อนที่จะเข้าเรื่อง “เมื่อข้าพเจ้าไปเป็นเสรีไทย” จึงใคร่จะกล่าวถึงมูลเหตุที่จะทำให้เกิดกระบวนการเสรีไทยก่อน

ในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๔๘๔ พ.อ.โมริยา ซึ่งเคยเป็นทูตทหารญี่ปุ่น ประจำสถานอัครราชทูตญี่ปุ่นในประเทศไทย เมื่อหลายปีก่อน นั้นได้มาปรากฏตัวในกรุงเทพ และได้เข้ารีต พนมยงค์ พ.อ.โมริยาได้ถามนาย พนมยงค์ว่า สถานการณ์เป็นที่น่าวิตกมากในแง่ของสงคราม นายปรีดิฯ ตอบว่าไม่มีอำนาจและหน้าที่ในการตอบปัญหาดังกล่าว เพราะขณะนั้นมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแล้ว เมื่อพ.อ.โมริยาได้กลับไปแล้ว นายปรีดิฯได้รับโทรศัพท์จากนางสาวสุภาวดี ซึ่งเป็นทำเนียบของนายกรัฐมนตรี เพื่อจะแจ้งเรื่องด่วนให้นายกรัฐมนตรี

ทราบ แต่จอมพลป. พิบูลสงครามไม่อยู่ ด้วยได้เดินทางไปตรวจราชการทางด้านตะวันออก เสียแล้ว จึงได้โทรศัพท์พูดกับ พล.ต.ต.อดุลลา รองนายกรัฐมนตรี และนายดิเรก ชัยนาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ต่อมาในวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๔๘๔ เวลาประมาณ ๒๒.๐๐ น. นายปรีดิ พนมยงค์ ซึ่งขณะนั้นเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้รับโทรศัพท์ จากนายทวี บุญยเกษตร เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ให้รีบไปประชุมกรมเป็นการด่วน ที่สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับวังสวนกุหลาบ นายปรีดิฯได้รับไปประชุม และได้พบกับพล.ต.ต.อดุล อดุลเดชจรัส รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งแจ้งให้ทราบว่าผู้

*ศิษย์เก่า ต.ม.ธ.ก.รุ่น ๕

แทนรัฐบาลญี่ปุ่น ประกอบด้วยเอกอัครราชทูต เทจิ ทสึโบกามิ และทูตทหารได้มาที่วังสวนกุหลาบ และยื่นบันทึกต่อรัฐบาลไทยขอเดินทางทัพผ่านประเทศไทยเพื่อไปโจมตีอังกฤษ โดยแจ้งด้วยว่า ญี่ปุ่นได้ประกาศสงครามต่ออังกฤษและอเมริกาแล้ว และจะโจมตีคู่สงครามพร้อมๆ กัน จึงขอย่าให้ไทยขัดขวาง โดยญี่ปุ่นจะรับรองว่าจะไม่ทำลายอธิปไตยของไทย เพียงแต่ขอเดินทางทัพผ่านกรุงเทพฯ และบางจังหวัดที่จำเป็นในทางการทหารเท่านั้น

ผู้แทนญี่ปุ่นขอทราบคำตอบภายใน ๒๓.๓๐ น. ของวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔ เนื่องจากจอมพล.ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีไม่อยู่ พล.ต.ต.อดุลย์ รองนายกฯ จึงได้สั่งให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีโทรศัพท์เชิญรัฐมนตรีมาพร้อมกัน เพื่อเตรียมเข้าประชุมได้ทันทีเมื่อนายกรัฐมนตรีได้กลับมาถึงทำเนียบ อย่างไรก็ตาม พล.ต.ต.อดุลย์ ก็ได้ตัดสินใจเปิดประชุมเมื่อเวลา ๒๓.๐๐ น. เมื่อแน่ใจว่านายกรัฐมนตรีจะเดินทางกลับมาไม่ทันเวลาที่ฝ่ายญี่ปุ่นกำหนดไว้

ที่ประชุมกรมฯ มีมติให้นายปรีดี พนมยงค์ นายดิเรก ชัยนาม และพระองค์เจ้าวรรณไวทยากร เป็นผู้แทนฝ่ายไทยข้ามถนนไปยังวังสวนกุหลาบ และแจ้งให้ผู้แทนฝ่ายญี่ปุ่นทราบว่าไทยยังตอบญี่ปุ่นอย่างเด็ดขาดไม่ได้ เพราะนายกรัฐมนตรีไม่อยู่ จึงขอยืดเวลาให้คำตอบไปเป็นเวลา ๕.๐๐ น. ฝ่ายญี่ปุ่นขอร้องให้คณะรัฐมนตรีช่วยจัดการสั่งมิให้ทหารไทยต่อสู้ต้านทานการบุกของทหารญี่ปุ่น ซึ่งนายปรีดีฯ ได้ชี้แจงว่า เรื่องนี้จะต้องหารือกรมฯ ก่อน จึงขอให้ญี่ปุ่นรอคำตอบ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า ญี่ปุ่นจะต้องรอการกลับของนายกรัฐมนตรีสำหรับคำตอบ

ทั้งนี้ โดยปรีดีฯ และคณะได้กลับไปแจ้งให้ฝ่ายญี่ปุ่นทราบ และขอร้องให้รอการกลับของนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง นายปรีดีฯ ได้ขอให้ญี่ปุ่นยับยั้งการบุกเข้าประเทศไทยไว้ก่อน และแจ้งให้ฝ่ายญี่ปุ่นทราบว่าก่อนหน้านี้ไม่กี่วัน ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้อำนาจสิทธิขาดแก่จอมพล.ป. พิบูลสงคราม ผู้บัญชาการทหารสูงสุดสั่งการและบังคับทหารทั้ง ๓ เหล่าทัพตั้งนั้น ครม. จึงไม่มีอำนาจที่จะสั่งลบล้างอำนาจของผู้บัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งมีอำนาจสิทธิขาดบังคับบัญชากิจการของกระทรวงกลาโหม

ฝ่ายญี่ปุ่นได้ขอให้รัฐมนตรีกลาโหมหรือรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด สั่งทหารไทยมิให้ต่อสู้และต่อต้านญี่ปุ่น นายปรีดีฯ ได้นำความมาแจ้งให้กับ พล.ท.มังกร พรหมโยธี รมว.กลาโหม และรองผู้บัญชาการทหารสูงสุดทราบ และขณะเดียวกันขอย้ำการขอร้องให้ทหารญี่ปุ่นยับยั้งการบุกประเทศไทย โดยจะได้พยายามติดต่อกับจอมพล.ป. พิบูลสงคราม โดยทุกทางให้รีบกลับกรุงเทพฯ

ในระหว่างรอจอมพล.ป. พิบูลสงคราม อยู่ นั้น พล.ต.ต.อดุลย์ รองนายกฯ ก็ได้พยายามติดต่อกับนายกฯ และขอให้ พล.อ.ต.มุนี ม. เวชยันต์รังสฤษดิ์ ออกเดินทางโดยรถยนต์ไปทางอรัญประเทศ เมื่อจะได้พบกับจอมพล.ป.ฯ เดินทางสวนมา ก็จะได้รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ทราบ ในขณะเดียวกันคณะรัฐมนตรีก็ได้รับรายงานว่า ทหารญี่ปุ่นได้ขึ้นบกจากอ่าวไทยหลายจุด รวมทั้งที่บางปู นายปรีดีฯ ได้เสนอให้ปิดถนนสายสมุทรปราการ-กรุงเทพฯ ทันที และพล.ต.ต.อดุลย์ก็ได้สั่งปิดถนนดังกล่าวต่อมาครม.ได้รับแจ้งจากญี่ปุ่นว่า จะมีทหารญี่ปุ่นขึ้นบกที่สมุทรปราการ ครม.จึงได้ส่ง

นายทหารเรือไปเจรจาให้ยับยั้งไว้ที่สถานทูต ญีปุ่น โดยอย่าให้มีการลำเลียงทหารญีปุ่นเข้า กรุงเทพฯ จนกว่า นายกรัฐมนตรีจะกลับมาให้ คำตอบ จอมพล ป.ฯ ได้เดินทางกลับมา และ เข้าประชุมเวลา ๖.๕๐ น.

นายปรีดี พนมยงค์ ได้อธิบายว่า เรื่อง จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องสำคัญของชาติ ดังนั้นก่อนที่จะตกลงสิ่งใดลงไป ก็ควรที่กรม. จักได้อภิปรายให้เห็นทั้งเหตุและผลเสียก่อน แต่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ใครจะได้ตัดสินใจ กันไปเลยว่า จะให้ทหารของเราต้านทานญีปุ่น ต่อไปหรือไม่ ทั้งนี้เพราะทุกวินาทีที่กำลังผ่านไป มีผู้เสียชีวิตอยู่ตลอด ที่ประชุมได้เห็นพ้อง กับความคิดของนายกรัฐมนตรีที่ให้หยุดต้าน ทานญีปุ่น เพื่อสงวนชีวิตของทหารและราษฎร ไทย ซึ่งเป็นการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไปก่อน แล้วหลีกเลี่ยงให้กองทัพญีปุ่นผ่านไป การสั่งหยุดต่อต้านได้ตกลงกันเมื่อเวลา ๗.๓๐ น. ของเช้าวันที่ ๘ ธันวาคม

จอมพล ป. พิบูลสงคราม กล่าวต่อที่ ประชุมว่า ในเรื่องนี้จอมพล ป.ฯ ได้ติดต่อและ ได้ต่อรองกับญีปุ่นมานานแล้ว โดยญีปุ่นได้ตั้ง

เงื่อนไขถามว่า ไทยจะรบกับญีปุ่นหรือจะเข้า กับญีปุ่นหรือจะทำเฉยๆ ซึ่งก็ยังไม่ได้ตัดสินใจ ญีปุ่นก็ยกเข้ามาแล้ว และกล่าวว่า ได้เคยแจ้ง ต่อกรม. ในเรื่องนี้แล้วในการประชุมครั้งก่อนๆ จากนั้นนายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยนายดิเรก หัยนาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่าง ประเทศ ก็ได้ออกไปพบกับทูตญีปุ่นแล้วกลับมา แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ญีปุ่นได้ยื่นข้อเสนอ ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ไทยอาจจะร่วมมือกับญีปุ่น ได้ในหลายระดับ โดยญีปุ่นจะเคารพอเอกราช อธิปไตยและเกียรติยศของประเทศไทย ซึ่ง

หมายความว่า ถ้าหากว่าไทยไม่ให้ความร่วมมือกับญีปุ่นก็ต้องรบกับญีปุ่น ซึ่งจอมพลป.ฯ แกล้งว่า จะรบหรือจะรวมก็เอาด้วยทั้งนั้น

นายปรีดี พนมยงค์ ได้ตั้งประเด็นว่าเมื่อ ตัดสินใจไม่รบกับญีปุ่นไปแล้ว ก็ควรตกลงกับ ญีปุ่นในทางที่ไทยจะเสียหายน้อยที่สุด ซึ่งก็ตรงกับ ความเห็นของพล.ต.ต. อุดล อุดลเดชจรัส ที่ได้กล่าวก่อนหน้านั้นว่า การที่ไทยหยุดต่อสู้ เพราะจีนสู้ต่อไปก็สู้ไม่ได้ เอกราชจะลดลงไป บ้าง แต่ก็หาทางผ่อนหนักเป็นเบาโดยมิให้ต้อง สูญเสียเอกราชไปจนหมด กระทั่งต้องเป็นเมือง ขึ้นญีปุ่น ในเรื่องนี้ นายปรีดีฯ เสนอว่าควรต่อ รองกับญีปุ่นในลักษณะที่ไทยยอมให้ญีปุ่นเดิน ทัพผ่านเท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องทางทหารโดยเฉพาะ ไม่เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจหรือการคลัง

ในที่สุด ก็ได้มีการลงนามในข้อตกลง ระหว่างไทยกับญีปุ่น โดยไทยอนุญาตให้ทหาร ญีปุ่นผ่านดินแดนได้ ซึ่งไทยจะให้ความสะดวก ทุกอย่างที่เป็นจำเป็นเพื่อการนั้น ทั้งนี้ญีปุ่นก็จะ ประกันว่าเอกราชอธิปไตยและเกียรติยศของ ประเทศไทยจะได้รับการเคารพ สำหรับข้อความ ที่จะแถลงแก่ประชาชนนั้น นายปรีดีฯ ได้แนะนำ ว่าให้แถลงว่าเราพยายามต่อสู้แล้ว แต่ญีปุ่นได้ บุกเข้ามาหลายจุดด้วยกัน สุดท้ายเราจะต้านทาน ได้ และญีปุ่นได้เข้ามาเจรจาให้เราอนุญาตให้ ทหารญีปุ่นเดินทัพผ่านดินแดนประเทศไทย หลังจากนั้นก็ปิดประชุมกรม. เมื่อเวลา ๑๑.๕๕ น. โดยได้ประชุมต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ ๒๓.๐๐ น. รวมเป็นเวลา ๑๓ ชั่วโมง

นายปรีดีฯ กลับบ้านพบนายทวี ตะเวทีกุล และนายปรมาโมทย์ พึ่งสุนทร มาคอยฟัง เหตุการณ์ จึงได้ให้บุคคลทั้งสองนัดหมายบุคคล อื่นๆ บางคนมาพบที่บ้านในค่ำวันเดียวกัน

ภายหลังการประชุม. ซึ่งได้เลิกประชุมประมาณ ๑๘.๐๐ น. นายปรีดี พนมยงค์ เดินทางกลับถึงบ้านและได้พบกับมิตรสหายหลายคนที่มาคอยอยู่ อาทิเช่น หลวงบรรณกรโกวิท (เปา จักกะพาก) นายสงวน ตุลารักษ์ นายจำกัฒ พलगูร นายวิจิตร ลุฑิตานนท์ นายเตียง ศิริขันธ์ นายถวิล อุดล หลวงเดชาติวงศ์ วราวัฒน์ (ม.ล.กรี เดชาติวงศ์) ฯลฯ และเมื่อได้ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดกันพอสมควรแล้ว ผู้ที่มาพบนายปรีดีฯ ในค่ำวันนั้น ก็ได้ตกลงใจที่จะพลีชีพเพื่อกอบกู้เอกราช อธิปไตย อันสมบูรณ์ของชาติไทย โดยการจัดตั้ง “องค์การต่อต้านญี่ปุ่น” ขึ้น ประกอบด้วยคนไทยผู้รักชาติ ทุกชั้นวรรณะ ทั้งในประเทศและในต่างประเทศ โดยมอบหมายภาระให้นายปรีดีฯ เป็นหัวหน้าองค์การและกำหนดแผนปฏิบัติต่อไป

ตามที่เล่ามานี้ ถือได้ว่าขบวนการเสรีไทยได้ก่อกำเนิดขึ้นในวันที่ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย คือ วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔ โดยมีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นหัวหน้าขบวนการดังกล่าวตั้งแต่วแรกเริ่ม (คัดจากหนังสือนายปรีดี พนมยงค์ (หลวงประดิษฐมนูธรรม) กับการปฏิบัติการเสรีไทย เขียนโดย ดร.วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์)

เป็นอันว่า มูลเหตุอันเป็นผลให้เกิดขบวนการเสรีไทยมีความเป็นมาดังกล่าวมานี้ ส่วนจะมีแผนดำเนินการอย่างไรต่อไป เช่น ด้านการทูตคือทำความเข้าใจกับฝ่ายสัมพันธมิตร โดยส่งผู้แทนไปติดต่อกับประเทศจีน อังกฤษ และอเมริกา อย่างไรนั้น ข้าพเจ้าจะไม่กล่าวถึง เพราะไม่สามารถจะอธิบายให้ทราบได้ ถ้าท่านผู้ใดสนใจในเรื่องนี้ ขอให้อ่านในหนังสือ

นายปรีดี พนมยงค์ (หลวงประดิษฐมนูธรรม) กับการปฏิบัติการเสรีไทย เขียนโดย ดร.วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์) ก็จะได้ทราบรายละเอียดได้

ต่อไปจะขอเข้าสู่หัวข้อเรื่อง เมื่อข้าพเจ้าไปเป็นเสรีไทย โดยจะเริ่มต้นจากการเดินทางไปสู่ค่ายสนามบินเต่างอย เทือกเขาภูพาน จังหวัดสกลนคร เนื่องจากขบวนการเสรีไทยเป็นความลับอย่างยิ่งวด การที่จะเดินทางเข้าค่ายเต่างอย จังหวัดสกลนครได้ จะต้องมีคนแนะนำหรือนำเข้าไป ข้าพเจ้าโชคดีที่รู้จักกับผู้ใหญ่ท่านหนึ่ง ที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือมานานแล้ว โดยที่ท่านผู้นี้เป็นผู้มีระดับหัวหน้ารองลงมาจกนายเตียง ศิริขันธ์ ได้ชักนำข้าพเจ้าสู่ขบวนการเสรีไทย ค่ายเต่างอย เทือกเขาภูพาน จังหวัดสกลนคร โดยได้ให้เงินข้าพเจ้า ๕๐ บาท ให้ขึ้นรถไฟจากกรุงเทพฯ สู่จังหวัดอุดรธานี และได้เขียนจดหมายถึงนายสถานีรถไฟจังหวัดอุดรฯ ให้ข้าพเจ้าถือจดหมายไปมอบให้นายสถานีรถไฟ

เมื่อนายสถานีรถไฟจังหวัดอุดรฯ ได้ทราบข้อความแล้ว ก็ให้ข้าพเจ้าพักค้างคืนที่บ้านนายสถานีหนึ่งคืน แล้วท่านได้เขียนจดหมายฉบับหนึ่งให้ข้าพเจ้าถือไปมอบให้คนขับรถโดยสารอุดรฯ-สกลนคร หมายเลขรถตามที่ระบุเท่านั้น ที่จอดรับผู้โดยสารอยู่ตลาดจังหวัดอุดรฯ คนขับรถโดยสารได้พาข้าพเจ้าไปถึงสกลนคร และให้ข้าพเจ้าพักค้างคืนที่บ้านของนายเตียง ศิริขันธ์ แต่นายเตียงและครอบครัวไม่อยู่บ้าน ได้ทราบว่าอพยพไปอยู่ในค่ายเต่างอยแล้ว และมีนายเจียม ศิริขันธ์ พี่ชายนายเตียงฯ เป็นผู้ดูแลข้าพเจ้า รุ่งขึ้นนายเจียมฯ ได้จัดเกวียนเทียมโคเล่มหนึ่ง บรรทุกข้าวสาร ๑ กระสอบ และของใช้อื่น ๆ ของครอบครัวนายเตียงฯ ให้ข้าพเจ้าควบคุมเกวียนไปที่ค่ายเต่างอย

การเดินทางจากตัวเมืองสกลนครไปค่ายนั้นออกเดินทางตั้งแต่เช้ามืด ผ่านสนามบินสกลนคร ซึ่งมีค่ายทหารญี่ปุ่นตั้งอยู่ ข้าพเจ้าหวั่นวิตกว่าทหารญี่ปุ่นอาจจะตรวจค้นကျိးယးและจับได้ ข้าพเจ้าจึงได้แต่งตัวแบบชาวบ้านและเดินอยู่ห่างကျိးယးมาก กะว่าถ้าทหารญี่ปุ่นตรวจค้นကျိးယးและจับได้ว่าชนสัมพันธ์จะไป ข้าพเจ้าจะได้หลบทัน แต่เคราะห์ดีไม่มีทหารญี่ปุ่นตรวจค้นแต่อย่างใด จึงได้รอดตัวไป ข้าพเจ้ากับကျိးယးก็ได้เดินทางต่อไป

อย่างที่ข้าพเจ้าได้กล่าวแต่ต้นแล้วว่า ขบวนการเสรีไทยนี้เป็นความลับอย่างยิ่ง จึงพบด่านตรวจของขบวนการมากมาย เขาได้สอบถามด้วยความสงสัยว่าเป็นใคร มาจากไหน ข้าพเจ้าก็ได้ชี้แจงให้เขาทราบและผ่านด่านได้ทุกด่านไปด้วยดี แต่จนถึงด่านสุดท้ายก่อนที่จะถึงค่ายเต่างอย คือ ด่านตำบลเต่างอย เมื่อข้าพเจ้ากับကျိးယးข้ามลำน้ำพุงได้แล้ว ก็เจอด่านกำนันตำบลเต่างอย อธิบายอย่างไร ท่านกำนันก็ไม่เชื่อ ก็กักข้าพเจ้ากับကျိးယးไว้ที่นั่น แล้วท่านกำนันก็ได้ให้ม้าเร็ววิ่งไปให้ผู้ใหญ่ในค่ายว่าคนชื่อโกวิทนี่ มีผู้สงสัยจะมาในที่สุดม้าเร็วก็กลับมารายงานกำนันว่า ให้นายโกวิทกับကျိးယးเดินทางเข้าค่ายได้ ถึงค่ายเวลาประมาณ ๒ ยามเศษ คินนั้นเป็นคืนเดือนหงาย ท้องฟ้าโปร่งใส พระจันทร์เต็มดวงส่องแสงทั่วพื้นปฐพี ทำให้การเดินทางสะดวกมาก

เมื่อถึงค่ายแล้ว ผู้ใหญ่ในค่ายได้ให้ข้าพเจ้าอยู่หน่วยเก็บอาวุธและสัมพันธ์ต่างๆที่ฝ่ายสัมพันธ์มิตรทั้งร่วมลงมาให้ เป็นอันว่าข้าพเจ้าได้เดินทางเข้าขบวนการเสรีไทยโดยเรียบร้อย

อาวุธที่มีในค่าย

อาวุธที่ฝ่ายสัมพันธ์มิตรทั้งร่วมลงมาให้ นั้นมีมากมายหลายชนิด ใช้ในกรณีต่างๆกัน เช่น

๑. ปืนคาบิณหรือบางคนก็เรียกว่า คาบิณ ปืนชนิดนี้มีอำนาจมากจะยิงที่ระยะนัดก็ได้ หรือยิงเป็นชุดก็ได้แล้วแต่ต้องการ โดยมีปุ่มกดตามต้องการ

๒. ปืนสะเตน ปืนชนิดนี้ยิงได้เป็นชุดเดียว น้ำหนักเบามาก ลำกล้องสั้นประมาณหนึ่งคืบ ปืนสะเตนนี้คุณภาพไม่ค่อยดี เมื่อยิงไปประมาณ ๒ ชุด ลำกล้องจะร้อนมาก ทำให้กระสุนตกลงไกลๆเท่านั้นเอง

๓. ปืนเฟียต ปืนชนิดนี้ใช้สำหรับยิงรถถัง ลูกปืนคล้ายๆกับหัวปลีกล้วย เวลาใช้ให้เอาลูกปืนไปติดที่ปากกระบอกปืน ยิงขึ้นไปคล้ายๆกับจรวด เมื่อถูกที่หมายแล้วลูกปืนจะระเบิด ทำให้รถถังเสียหายได้ แต่ยังไม่มียโอกาสใช้

๔. ฝ็อกซิกแนล เป็นลูกระเบิดคล้ายๆกับตัวบับ คุณภาพของลูกระเบิดชนิดนี้ เวลาใช้ให้เอาไปวางไว้ใต้รางรถไฟ เมื่อรถไฟผ่านมา จะระเบิดทันทีทำให้รถไฟตกรางทั้งขบวนได้

๕. ลูกระเบิดมือ (น้อยหน้า) ลูกระเบิดชนิดนี้สำหรับขว้างด้วยมือ ส่วนอำนาจของมันไม่ต้องอธิบายทุกคนคงทราบดี

๖. ดินระเบิด (ที.เอน.ที.) มีลักษณะเหนียวๆคล้ายดินน้ำมัน เป็นแท่งๆละครึ่งปอนด์ เวลาจะใช้ต้องเอาดินนี้ ๔ แท่ง หรือมากกว่า แล้วเอา Time Pencil หรือที่เรียกว่าดินสอดเวลาเสียบเข้าไปในก้อนดินระเบิดนั้น แล้วกดส่วนที่ตั้งเวลาเอาไว้ตามที่ต้องการ เช่น ต้องการ

ใช้ระเบิด ๑๕ นาที หรือประมาณ ๒๐ นาที หรือ ๑ ชั่วโมง ก็ให้กดปุ่มนั้น เมื่อถึงเวลา Time Pencil ก็จะระเบิด ทำให้ดินระเบิดนั้นระเบิดอย่างแรง ระเบิดชนิดนี้ไม่ใช่ระเบิดทำลายเหมือนลูกระเบิดที่ทิ้งลงมาจากเครื่องบินหรือลูกระเบิดมือที่ทุกคนเข้าใจกัน แต่ลูกระเบิดชนิดนี้มันจะกดดันอากาศ ณ ที่นั้นๆ ขยายออกไปทำให้เกิดสูญญากาศ แล้วอากาศนั้นก็หวนกลับเข้ามาตรงสูญญากาศนั้น ทำให้คนหรือสัตว์ถูกอากาศอัดอย่างแรง ถึงกับให้เลือดทะลักออกทางปากหรือทางจมูกได้

๗. U.S. ARMY เป็นปืนพกขนาด ๑๑ ม.ม. ใช้ติดตัวเมื่อเวลาประชิดกับข้าศึกจะได้ใช้ปืนชนิดนี้

๘. ปืนกลมือ เป็นปืนกลที่ถือเคลื่อนย้ายตามสถานที่ต่างๆ ได้สะดวก ยิ่งเป็นชุดอย่างเดียวมีอำนาจมาก

๙. ลูกระสุนตามชนิดของปืนดังกล่าวโดยมากบรรจุอยู่ในตลับกระสุนซึ่งมีเป็นจำนวนมาก

๑๐. สายชนวน เป็นสายระเบิดสำหรับต่อโยงไปยังลูกระเบิดที่เราทำขึ้น เมื่อใช้ต้องไขไม้ขีดโดยเฉพาะของมันจุดจึงจะติด จะไขไม้ขีดไฟธรรมดาของเราไม่ได้ อำนาจของสายชนวนระเบิดนี้ เมื่อนำไปพันกับต้นไม้หลายๆ รอบเมื่อระเบิดแล้วทำให้ต้นไม้ใหญ่ๆ โค่นลงได้ อาจจะพันเป็นวงกลมหรือม้วนเป็นก้อนๆ ก็ทำให้ระเบิดได้เช่นกัน

๑๑. ปืนพลุส่งสัญญาณ ปืนชนิดนี้ไม่ใช่ปืนทำลาย แต่เป็นปืนยิงขึ้นฟ้า เพื่อเป็นสัญญาณว่าให้ลงมือทำงานหรือให้หยุดทำงานแล้วแต่จะตกลงกัน ปืนชนิดนี้ข้าพเจ้าได้ถือไปเมื่อวันสวนสนามด้วย เมื่อเสร็จแล้วได้คืนส่วนกลางไป

เมื่อมาอยู่ที่ค่ายต่างอยเป็นเวลาพอสมควร วันหนึ่งได้มีเครื่องบินลำหนึ่ง เข้าใจว่าเป็นเครื่องบินของญี่ปุ่นได้บินดิ่งหัวลงมาทางสนามบินต่างอย แล้วก็ขีดหัวขึ้นบินหายไปเลย พวกเราเข้าใจว่าจะมาทิ้งระเบิดพากันวิ่งหลบหนีไปอยู่ตามซอกหินต่างๆ เมื่อเครื่องบินกลับไปแล้ว จึงพากันออกมาจากซอกหินมาคุยกันและวิจารณ์กันไปต่างๆ นานา ต่อมาได้ทราบจากนายเตียงว่าทางส่วนกลาง คือ รุช (นามจัดตั้งของนายปรีดิฯ ส่วนนามของนายเตียงว่า พลุโต) สั่งมาให้พวกเราหลบไปก่อน เพราะญี่ปุ่นจะส่งทหารออกไปสำรวจทางภาคพื้นดิน (เข้าใจว่าเมื่อญี่ปุ่นถ่ายภาพสนามบินต่างอยแล้ว คงจะไปประท้วงรัฐบาลว่ามีขบวนการเสรีไทยต่อต้านญี่ปุ่นอยู่บริเวณเทือกเขาภูพาน ขณะนั้นเป็นรัฐบาลของนายควง อภัยวงศ์ ซึ่งมีนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ร่วมอยู่ด้วย ได้ทราบภายหลังว่านายควงได้ปฏิเสธว่าไม่มีเสรีไทย ถ้าญี่ปุ่น สงสัยก็ให้ไปปราบเอง)

นายเตียงได้วิพากษ์ไปขออนุญาตรุชว่า จะไม่หลบไปไหนจะขอสู้ตามลำพัง (พร้อมกับสั่งให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเตรียมหาหนังควายตากแห้งไว้ ถ้าจำเป็นขาดเสบียงอาหาร จะได้ออมหนังควายแก้หิวแทนข้าว) ข้าพเจ้าได้ทราบดังนั้นแล้วก็นึกในใจว่าตั้งแต่เกิดมาจากท้องแม่จนเติบโตใหญ่ไม่เคยได้ออมหนังควายเลย แต่ไม่ได้แสดงออกอย่างใด เพราะตั้งใจจะมากู้ชาติบ้านเมืองแล้ว ต้องต่อสู้ทุกวิถีทาง ในที่สุด รุชก็ได้สั่งการมาให้หลบไปก่อน เอาไว้วันดีเดย์. พร้อมกันทั้งประเทศ นายเตียงฯ ก็ทำตาม ข้าพเจ้าก็โล่งใจ จะไม่ต้องอมหนังควายต่อไป ต่อจากนั้นพวกเราพลพรรคก็เตรียมการอพยพไปที่อื่น หน่วยที่วุ่นวายที่สุดคือหน่วยที่ข้าพเจ้า

อยู่ คือหน่วยเก็บอาวุธและสัมภาระต่างๆ ซึ่งมีอยู่มากมาย และมีคนอยู่หน่วยนี้เพียง ๓ คนเท่านั้น เมื่อเก็บอาวุธลงถึงเรียบร้อยแล้วก็ให้พลพรรคหลบหนีเคลื่อนย้ายต่อไปตามภูเขา ลูกแล้วลูกเล่า จนหน่วยพลลาถิการตามส่งเสบียงไม่ทัน ทำให้พวกเราอดอาหารถึง ๓ วัน แต่ไม่มีปัญหาร้ายแรงอะไร ตามภูเขามีสบู่ไม้ขึ้นทั่วไปเพราะเป็นฤดูฝน พวกเราก็กินหน่อไม้นั้นมาต้มกิน ประทั่งชีวิตไปวันๆ

วันหนึ่งเดินไปพบไร่แดงของชาวบ้านปลูกไว้ มีทั้งแดงโหมและแดงไทย ลูกอ่อนลูกแก่กินได้ทั้งนั้น มีไร่อยู่ ๒ ไร่ของ พอนายเพียงๆ ตามมาทันได้ใช้เงินชาวไร่คนละ ๕๐ บาท พอถึงวันที่ ๓ ของการอดข้าว หน่วยพลลาถิการก็เดินทางมาทันตอนเย็น โดยจูงวัวมาตัวหนึ่งเป็นการส่งเสบียงให้พวกเรา พลพรรคก็ดำเนินการฆ่าและ แบ่งเนื้อกันคนละก้อนเล็กๆ ก็เลยทำการย่างเนื้อกินกับหน่อไม้ต้มพอประทังชีวิตไปครั้งหนึ่ง พวกเราเดินทางต่อไปจึงพบถ้ำๆหนึ่งใหญ่พอสมควร ชาวบ้านเรียกว่าถ้ำพระ แม้ว่าใหญ่ไม่พอเก็บอาวุธ แต่พลพรรคอาศัยได้ทั้งหมด จึงเดินทางต่อไป เจอถ้ำอีกถ้ำหนึ่ง ถ้ำนี้ใหญ่โตมาก ชาวบ้านเรียกว่าถ้ำอะไรข้าพเจ้าจำไม่ได้เสียแล้ว เพราะเป็นเวลานานมาก คือตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๘๘

ก่อนที่จะอพยพจากค่าย ก็ได้เผาค่ายและทำลายสนามบินเรียบร้อย ไม่ทิ้งร่องรอยไว้มากนัก ขอกล่าวอีกเล็กน้อย ณะที่อยู่ค่ายเต่างอย ทางสายของเราที่อยู่รอบนอกได้จับพวกที่เรียกว่า แนวที่ ๕ คือพวกที่ชี้เบาะแสให้ญี่ปุ่นทราบว่ค่ายเสรีไทยตั้งอยู่ที่ใด ก่อนอพยพค่าวันหนึ่ง นายเพียงๆได้ตีเกราะเรียกประชุมพลพรรคพิจารณาโทษแนวที่ ๕ ทั้ง ๓

คนที่ได้ขังไว้ในกรงขังนานแล้ว ในที่สุดนายเพียงๆ ได้สั่งให้ยิงเป้าคนทั้ง ๓ โดยมีดัดติดกับต้นไม้คนละต้น ให้พลพรรคที่ใจถึงยิงด้วย U.S. ARMY ทั้ง ๓ คนคอพับลงทันที

ข้าพเจ้าไม่เคยเห็นการประหารชีวิตคนมาก่อน ทำให้ไม่สบายใจไปหลายวัน และก่อนอพยพจากค่ายเช่นเดียวกัน หลังจากที่ญี่ปุ่นบินมาถ่ายรูปสนามบินไปแล้ว ก็ได้สั่งทหารราบออกสำรวจค่ายของพวกเรา สายได้รายงานมาว่าทหารญี่ปุ่นได้มาถึงบ้านดงหลวงแล้ว (ขณะนี้บ้านดงหลวง) ปรากฏว่าเป็นดงหลวงจริงๆ เป็นป่าที่บิไปหมด ขนาดยืนห่างกันประมาณ ๑๐ เมตร ก็มองไม่เห็นกันเลย ทหารญี่ปุ่นได้นอนพักผ่อนในเวลากลางวัน กลางคืนออกเดินสำรวจ พวกเราคนหนึ่งได้ปีนต้นไม้ดูเห็นทหารญี่ปุ่นนอนอยู่หลายคน พวกเราปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรต่อไป ข้าพเจ้าก็อยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วยโดยพกอาวุธเพียงมีลูกกระเบิดมืออยู่ที่เอว พร้อม U.S. ARMY และปืนคาบิณ มีคนหนึ่งอาสาว่าจะเข้าไปขว้างระเบิดมือใส่ทหารญี่ปุ่น

พวกเราล้อมทหารญี่ปุ่นไว้แล้วทุกด้าน โดยทหารญี่ปุ่นไม่รู้ตัวว่าถูกล้อม มีทหารญี่ปุ่นคนหนึ่งยื่นขึ้นสะบัดผ้า พวกเราก็กดฮือหนีหมด คนอาสาสมัครไปขว้างระเบิดนั้นเผ่นก่อนคนอื่น ข้าพเจ้าจะทำอย่างไร ปิดโธ่ ถ้ามได้ก็วิ่งป่าราบไปด้วย นี่แหละคือทหารที่ไม่ได้ฝึกให้มีระเบียบวินัยเหมือนทหารอาชีพ

เราอาศัยพักถ้ำนี้อยู่จนจนวาระสุดท้าย ในที่สุดญี่ปุ่นก็ยอมจำนน เพราะสหรัฐได้ทิ้งระเบิดปรมาณูลงที่นครฮิโรชิมา ทำลายชีวิตคน ๒๒๐,๐๐๐ ชีวิต เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๔๘๘ และต่อมาในวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๔๘๘

ก็ได้ทิ้งระเบิดปรมาณูลูกที่สองที่นครนางาซากิ มีราษฎรญี่ปุ่นเสียชีวิตอีก ๔๐,๐๐๐ คน ญี่ปุ่นได้ขอเจรจาสงบศึกผ่านรัฐบาลสเปน ในที่สุดญี่ปุ่นก็ยอมจำนนโดยไม่มีเงื่อนไขแต่ขอต่อรองว่าขอให้สถาบันพระมหากษัตริย์ประดิศจ้างอยู่ภายหลังการยอมจำนน ซึ่งสุดท้ายตกลงกันว่าสมเด็จพระจักรพรรดิจะทรงฟังคำสั่งของผู้บัญชาการทหารสูงสุดของสัมพันธมิตร ที่จะไปยึดครองญี่ปุ่น ทั้งนี้ญี่ปุ่นยอมจำนนตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๔๘๘

เมื่อญี่ปุ่นยอมจำนนแล้ว นายเตียงก็สั่งให้เก็บอาวุธไว้ในถ้ำ ซึ่งถ้ำนี้มีช่องเข้าพอให้คนเข้าไปได้ ภายในถ้ำกว้างขวางมาก สามารถเก็บอาวุธไว้ได้หมด เมื่อเก็บอาวุธและปิดปากถ้ำเรียบร้อยแล้ว ก็เอาไปไม้แห้งเกลี้ยที่ปากถ้ำให้ดูคล้ายธรรมชาติมากที่สุดเพื่อกันคนมาขโมยอาวุธ เมื่อให้พลพรรคเก็บอาวุธกันหมดแล้ว ข้าพเจ้ากับคุณสัมฤทธิ์ ตรีธาตุ ได้วางลูกระเบิด T.N.T. ที่ประกอบขึ้นในลักษณะที่กล่าวแล้วข้างต้น โดยฝังไว้ทางเดินข้างละลูก มีลวดซึ่งขวางทางเดินไว้ (ลวดนี้เป็นลวดของฝ่ายสัมพันธมิตรส่งมาให้ ไม่ใช่ลวดธรรมดาที่มีอยู่ทั่วไป) เมื่อคนหรือสัตว์เดินผ่านลวด ก็จะทำให้กับระเบิด ลูกระเบิดก็จะระเบิดขึ้น (ทางเดินที่จะเข้าถึงถ้ำที่เก็บอาวุธมีทางเดินทางเดียวที่อื่นๆเดินไม่ได้ เพราะเป็นหน้าผาสูงไม่สามารถลงมาได้) เมื่อเก็บอาวุธเสร็จแล้ว ก็เดินทางเข้าจังหวัด เพื่อเตรียมตัวไปเดินสวนสนามที่กรุงเทพฯต่อไป

การสวนสนามนี้ ได้กระทำกันที่ถนนราชดำเนินกลาง โดยมีนายปรีดี พนมยงค์ หรือ รัช เป็นประธาน การเดินสวนสนามนี้ ทุกคนได้

เบี่ยงเสียงคนละ ๕ บาทต่อวัน ได้จ่ายให้ ๔ วัน เป็น ๒๐ บาท ข้าพเจ้าดีใจมาก เพราะไม่เคยได้เงินวันละ ๕ บาทมาก่อนเลย เมื่อเสร็จแล้ว ได้มีการเลี้ยงฉลองความสำเร็จที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ทำพระจันทร์

ท่านประธานได้กล่าวคำปราศรัยแก่ผู้แทนพลพรรคเสรีไทย มีความสำคัญว่า

“ในโอกาสนี้ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะแสดงเปิดเผยในนามของสหായทั้งหลาย ถึงเจตนาอันบริสุทธิ์ซึ่งเราทั้งหลายได้ถือเป็นหลัก ในการรับใช้ชาติครั้งนี้ว่า เรามุ่งจะทำหน้าที่ ในฐานะที่เราเกิดมาเป็นคนไทย ซึ่งจะต้องสนองคุณชาติ เราทั้งหลายไม่ได้มุ่งหวังทวงเอาตำแหน่งในราชการมาเป็นรางวัลตอบแทนการกระทำทั้งหลาย ไม่ได้กระทำเพื่อประโยชน์ของบุคคลหรือหมู่คณะใดๆ แต่ได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ของคนไทยทั้งมวล วัตถุประสงค์ของเราที่ทำงานคราวนี้มีจำกัดตั้งกล่าวแล้ว และมีเงื่อนไขเวลาสุดสิ้น กล่าวคือ เมื่อสภาพการเรียบร้อยลงแล้ว องค์กรเหล่านี้ก็จะเลิกและสิ่งที่จะเหลืออยู่ในความทรงจำของเราทั้งหลาย ก็คือมิตรภาพอันดีในทางส่วนตัว ที่เราได้ร่วมรับใช้ชาติด้วยกัน ผู้ที่ได้ร่วมงานกับข้าพเจ้าคราวนี้ ถือว่าทำหน้าที่เป็นผู้รับใช้ชาติ มิได้ถือว่าเป็นผู้กู้ชาติ การกู้ชาติเป็นการกระทำของคนไทยทั้งปวง”

คำปราศรัยดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นการสลายตัวของขบวนการเสรีไทย ทุกคนกลับคืนเข้าสู่สถานะปกติของตน